

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

TREBALL DE FI DE GRAU

Coordinació: MASOT ARIÑO, OLGA

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	TREBALL DE FI DE GRAU			
Codi	100477			
Semestre d'impartició	INDEFINIDA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Infermeria i Grau en Fisioteràpia	5	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Infermeria	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	9			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	TEORIA		
	Nombre de crèdits	9		
	Nombre de grups	1		
Coordinació	MASOT ARIÑO, OLGA			
Departament/s	INFERMERIA I FISIOTERÀPIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Hores d'estudi: 225h			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català, Castellà o Anglès.			
Distribució de crèdits	Crèdits ECTS: 9			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BARALLAT GIMENO, EVA	eva.barallat@udl.cat	2	
BELLON , FILIP BERT MARIE PAUL	filip.bellon@udl.cat	1,5	
BLANCO BLANCO, JUAN	joan.blanco@udl.cat	2	
BOTIGUE SATORRA, MARIA TERESA	teresa.botigue@udl.cat	2,5	
BRIONES VOZMEDIANO, ERICA TULA	erica.briones@udl.cat	2	
CALDERO SOLE, MIQUEL ANGEL	miquelangel.caldero@udl.cat	,5	
CAMBRAY CARNER, SERAFIN	serafi.cambray@udl.cat	2,5	
CEMELI SANCHEZ, TANIA	tania.cemeli@udl.cat	1	
ESCOBAR BRAVO, MIGUEL ANGEL	miguel.escobar@udl.cat	,5	
ESPART HERRERO, ANNA	anna.espart@udl.cat	1,5	
FARRE PAGES, NURIA	nuria.farrepages@udl.cat	1	

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
FERRER GIL, MARÍA	maria.ferrer@udl.cat	,5	
FIGUERA COLLADA, EVA	eva.figuera@udl.cat	1	
GEA SANCHEZ, MONTSERRAT	montse.gea@udl.cat	1,5	
GRANADO CASAS, MINERVA	minerva.granado@udl.cat	2	
GROS NAVES, SILVIA	silvia.gros@udl.cat	,5	
GUTIERREZ VILAPLANA, JOSE MARIA	josepmaria.gutierrez@udl.cat	1	
IBARZ ESCUER, MARIA MERCEDES	merce.ibarz@udl.cat	1	
LAVEDAN SANTAMARIA, ANA	ana.lavedan@udl.cat	2	
LLUBES ARRIA, LAIA	laia.llubes@udl.cat	,5	
MARTINEZ SOLDEVILA, JORDI	jordi.martinezsoldevila@udl.cat	1,5	
MASOT ARIÑO, OLGA	olga.masot@udl.cat	2,5	

TREBALL DE FI DE GRAU 2023-24

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
MATEOS GARCIA, JOSE TOMAS	josetomas.mateos@udl.cat	2	
MIRANDA IGLESIAS, JÈSICA	jessica.miranda@udl.cat	,5	
PADILLA NULA, FERRAN	ferran.padilla@udl.cat	1	
PARAISO PUEYO, ELENA	elena.paraiso@udl.cat	2	
PEREZ CAPELLADES, ROSA MARIA	rmpeca@gmail.com	,5	
RODRÍGUEZ GUERRERO, LUIS ALEJANDRO	luisalejandro.rodriquez@udl.cat	,5	
RUBINAT ARNALDO, ESTHER	esther.rubinat@udl.cat	2,5	
TEJERO VIDAL, LORENA LOURDES	lorena.tejero@udl.cat	1	
TORRELLES PIJUAN, MARIA JESUS	mariajesus.torrelles@udl.cat	,5	
TORT NASARRE, GLORIA	gloria.tort@udl.cat	0	
TURNER LLAURADO, PAUL	paul.turnerllaurado@udl.cat	1	

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ZAPATA ROJAS, AMALIA	amalia.zapata@udl.cat	1,5	

Informació complementària de l'assignatura

El Treball Fi de Grau (TFG) és una assignatura de caràcter obligatori, amb una càrrega de treball per a l'estudiant de 9 ECTS, que es desenvoluparà al llarg del Quart Curs i que com estableix el Reial decret 43/2015 amb el qual es modifica el Reial Decret 861/2010, pel qual s'ordenen els ensenyaments universitaris oficials, "el treball de fi de Grau haurà d'estar orientat a l'avaluació de competències associades al títol".

Infermeria és una professió regulada amb directrius pròpies i el govern va establir mitjançant l'ORDRE CIN / 2134/2008, de 3 de juliol els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habilitin per a l'exercici de la professió d'Infermer que: "el Treball fi de Grau és una Matèria transversal el treball es realitzarà associat a diferents matèries".

En aquest context, i amb la finalitat d'unificar els criteris i els procediments que garanteixen una actuació homògena en la planificació i l'avaluació dels TFG de les titulacions que s'imparteixen a la Facultat d'Infermeria i Fisioteràpia de la UdL, és convenient establir directrius específiques a la definició, realització, defensa, qualificació i tramitació administrativa d'aquests treballs d'acord amb la normativa general de la UdL.

Generalitats

- El TFG té una càrrega docent de 9 crèdits ECTS.
- És un treball individual realitzat sota la supervisió d'un/a tutor/a.
- Haurà de realitzar-se en la fase final del pla d'estudis (últim curs).
- La seva finalitat és l'avaluació de les competències associades al títol de Grau en Infermeria.
- És prerrequisit d'avaluació tenir totes les assignatures aprovades. D'aquesta manera, els alumnes que no aprovin les assignatures obligatòries i bàsiques pendents, no podran ser avaluats del TFG i en l'acta corresponent constarà la qualificació "no presentat".
- No hi ha requisits de matrícula. alumnat podrà presentar el treball escrit del TFG a la data establerta. No obstant, és requisit per a la lectura i defensa del TFG tenir totes les assignatures de la titulació aprovades. En el cas de les dobles titulacions, el requisit correspon a tenir aprovades les assignatures de la titulació del Grau en Infermeria. Per tant, si no es tenen totes les assignatures de la titulació aprovades, no es podrà defensar el TFG i a l'acta corresponent constarà la qualificació de no presentat. Es podrà tornar a matricular el curs acadèmic següent.
- Aquells estudiants que no podent arribar a presentar-se a la convocatòria de juny, podran fer-ho a la convocatòria extraordinària de setembre.

Competències

Competències bàsiques

- CB2. Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

- CB3. Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- CB5. Saber desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Competències Específiques:

- CE56 . Realitzar el Treball Fi de Grau: Matèria transversal el treball està associat a diferents matèries.

Competències transversals

- CT1. Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà.
- CT3. Adquirir capacitat en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- CT4. Adquirir coneixements bàsics de emprenedoria i dels entorns professionals.
- CT5 Aplicar la perspectiva de gènere a les tasques pròpies de l'àmbit professional

Competències genèriques

- CG2. Habilitats de gestió de la informació

RESULTATS D'APRENTATGE

- Formular objectius clars i precisos adequats al tema assignat.
- Realitzar una recerca bibliogràfica pertinent al tema d'estudi i en base a criteris de científicitat.
- Analitzar i sintetitzar la informació en base a criteris científics i professionals.
- Identificar problemes, valorar alternatives i buscar la solució més pertinent.
- Aplicar les bases de l'evidència científica a la pràctica infermera.
- Administrar els recursos de manera eficient.
- Assumir les conseqüències de la seva planificació i decisions.
- Mostrar una actitud proactiva i autònoma en la presa de decisions.
- Avaluar arguments i opinions.
- Exposar un comportament professional i ètic durant la realització del treball (pacients, professionals, informació, ...).
- Mostrar motivació en el procés de desenvolupament del treball.
- Mantenir una actitud creativa, emprenedora i reflexiva.
- Demostrar un maneig de la llengua en la redacció del treball escrit.
- Elaborar un TFG adequat a les directrius de la normativa.
- Defensar de forma oral el treball elaborat.

Continguts fonamentals de l'assignatura

El TFG consisteix en la realització d'un estudi original, en el qual s'integrin i desenvolupin els continguts formatius rebuts, competències acadèmiques i professionals adquirides durant el període de formació del Grau. Té per objecte capacitar per a la recerca, gestió, organització i interpretació de la informació, per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica, tecnològica o ètica i facilitar el desenvolupament del pensament i del judici crític i creatiu.

Tipologies de TFG

Es recomana que el TFG es correspongui amb alguna d'aquestes tipologies o temes (veure la Guia metodològica segons les tipologies de TFG):

- Revisió sistematitzada de la literatura.
- Perspectives i metodologia infermera.
- Programa d'educació per la salut.
- Projecte d'investigació, que pot incloure el desenvolupament d'una intervenció.

- Innovació assistencial.

Eixos metodològics de l'assignatura

Sessions presencials

Les sessions presencials inclouen:

- Sessió informativa: en aquesta sessió grupal s'informarà sobre l'assignatura i serà impartida per la coordinadora de l'assignatura.
- Sessions individuals: corresponen a les tutories individuals o grupals amb el tutor. En aquestes sessions s'orientarà i realitzarà un seguiment del treball escrit i de l'exposició oral. Les tutories podran ser presencials a distància.
- Exposició i defensa oral del treball que és descriu al apartat d'Avaluació.

Treball autònom

El temps restant correspondrà al treball autònom de l'estudiant, seguint aquesta guia i les pautes marcades pel tutor.

NOTA: Aplicació de la Llei de Protecció de Dades.

Les tutories poden ser enregistrades, per aquest motiu la Universitat de Lleida informa que, amb finalitats docents, registrarà imatges que identifiquin l'estudiantat i altres persones que participen en les activitats acadèmiques. El responsable del tractament d'aquestes imatges és la Universitat de Lleida (dades de contacte del representant: Secretaria General. Plaça de Víctor Siurana, 1, 25003 Lleida, sg@udl.cat; dades de contacte del delegat de protecció de dades: dpd@udl.cat). Aquestes imatges només s'utilitzen per impartir docència, avaluar els coneixements de l'assignatura i per a projectes de millora docent.

L'ús de les imatges respon a l'obligació legal de la UdL d'impartir i millorar la docència universitària, d'acord amb la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats. Les imatges, un cop enregistrades, es conserven com a mínim mentre no prescriguin les corresponents accions i reclamacions contra l'avaluació aprovada pel professorat. Es destrueixen en els termes i condicions previstes en la normativa sobre conservació i eliminació dels documents administratius de la UdL, i les taules d'avaluació documental aprovades per la Generalitat de Catalunya (<http://www.udl.cat/ca/serveis/arxiu/>). La UdL no comunicarà mai aquestes dades a tercers, llevats dels casos estrictament previstos en la Llei. Les persones interessades poden accedir a les seves imatges; sol·licitar-ne la rectificació, supressió o portabilitat; oposar-se al tractament i sol·licitar-ne la limitació, mitjançant escrit tramès a l'adreça dpd@udl.cat<<mailto:dpd@udl.cat>>. També poden presentar una reclamació adreçada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, mitjançant la seu electrònica de l'Autoritat (<https://seu.apd.cat>) o per mitjans no electrònics.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

FASES DEL TFG

- Elaboració del TFG

Durant aquesta fase, l'estudiant desenvoluparà el treball mitjançant la supervisió del tutor/a.

Segons la tipologia del treball, els apartats seran els que es descriuen en el Document Guia metodològica segons les tipologies de TFG.

El lliurament definitiva del treball es realitzarà a través de la plataforma virtual, on s'obrirà una 'Activitat' per a aquesta fi. El termini màxim de lliurament a la convocatòria de juny serà **al maig (data pendent de confirmar)**. Si no es compleix, el treball quedarà automàticament com No Presentat, no podent ser defensat davant del tribunal.

En el seu aspecte formal, aquest treball s'ha d'ajustar a la Guia de presentació de treballs escrits de la Facultat d'Infermeria i Fisioteràpia de la UdL disponible a la pàgina web de la Facultat

(http://www.fif.udl.cat/export/sites/Fif/ca/.galleries/Documents/Guia_presentacio_treballs_escrits_v1.0.pdf).

El text del treball, incloent solament "el desenvolupament o cos del treball", tindrà una extensió màxima de 30 folis.

NOTA: Per tal de no incórrer en el plagi, podeu consultar al apartat de Normatives de la FIF la Guia sobre Plagi i Honestitat acadèmica: <http://www.fif.udl.cat/ca/estudis/normativa/>

- Presentació i defensa del TFG

L'estudiant haurà d'exposar i defensar el treball davant d'un tribunal. L'exposició serà oral amb suport multimèdia.

L'exposició oral durarà un màxim de 10 minuts. Seguidament tindrà lloc la defensa i durant la mateixa el/la ponent respondrà a les preguntes, suggeriments o aclariments que li formulin els membres del tribunal. Finalment, el tribunal deliberarà i consensuarà la nota que serà comunicada a la persona.

Per la seva innovació, originalitat i qualitat, tots aquells treballs que obtinguin una nota superior a 9 seran candidats a ser publicats al 'Contacte de Catalunya (RECERCAT)' i al 'Repositori Obert de la UdL'. Per a això, tant l'alumne com el tutor hauran de signar l'autorització pertinent.

Es recomana que el dia de la presentació l'alumne es presenti amb una vestimenta adequada i d'acord amb l'ocasió. És a dir, una roba que sigui apropiada per a l'exposició, ja que la sessió de presentació i defensa és un acte acadèmic formal.

Els tribunals són de caràcter públic, per la qual cosa familiars, amics o qualsevol persona que estigui interessada pot estar present com a espectador durant les presentacions.

Sistema d'avaluació

L'avaluació consistirà en:

L'avaluació del Treball escrit, que correspon al 60% de la nota final

- Seguiment i progrés del Treball escrit: 30%.

El tutor avaluarà el seguiment i progrés anterior a la data de lliurament de la memòria final.

L'objectiu de la mateixa és valorar una sèrie de competències genèriques i específiques adquirides a partir del treball autònom de l'alumne i de forma continuada.

S'avaluaran mitjançant la pauta d'avaluació del procés.

- Memòria final: 30%.

El/la tutor/a avaluarà el resultat final del treball en tots els seus aspectes segons la pauta d'avaluació del resultat final del TFG segons les tipologies o temes.

L'avaluació de l'exposició oral i defensa del TFG, que correspon al 40% de la nota final

El tribunal avaluarà diferents aspectes durant l'exposició oral i la defensa, seguint la pauta d'avaluació de l'exposició i defensa del TFG.

Per participar en la fase de presentació i defensa, es requerirà d'una avaluació positiva en el Treball escrit.

L'exposició oral i defensa del TFG es realitzaran davant d'un tribunal format per tres professors del Grau en Infermeria.

El TFG s'aprova amb una nota mínima de 5 sobre 10, essent el resultat de la suma obtinguda entre l'avaluació del treball escrit i de l'exposició oral i defensa del TFG, respectant el percentatge corresponent. És imprescindible que les dues parts estiguin aprovades per superar el conjunt de l'assignatura.

Per a l'assignació de matrícules d'honor (MH) es considerarà a aquells alumnes la nota final sigui igual o superior a 9 i que hagin estat elegits pel tribunal com a candidats per a l'obtenció d'aquesta Matrícula. Es convocarà una comissió ad hoc, que valorarà el treball escrit, d'acord amb la rúbrica d'avaluació i assignarà el número de MH corresponent entre els candidats presentats. Els membres de la comissió no seran els tutors dels estudiants implicats en el procediment.

Els estudiants que es presenten a la convocatòria extraordinària d'octubre, no podran optar a la matrícula d'honor.

Convocatòria extraordinària de setembre

La convocatòria extraordinària de setembre és per a aquells estudiants que, no podent arribar a presentar-se al juny i segueixen el calendari previst per a aquesta convocatòria tal com s'indica en l'apartat de PROGRAMACIÓ.

Avaluació estudiants que participen en programes de mobilitat (OUTCOMING)

Els estudiants que realitzin part dels estudis en una altra universitat durant el quart curs del grau i la seva estada sigui superior a 4 mesos, realitzaran el TFG a la universitat de destinació, sempre que el conveni de la UdL amb la universitat de destinació així ho permeti. Si no ho permetés, el realitzaran a la UdL per al que s'establiran mecanismes per a un seguiment tutorial en línia.

En el cas que el realitzen a la universitat de destinació, si la càrrega lectiva del TFG és inferior a 9 ECTS, la comissió revisarà el treball presentat i avaluarà si compleix els requisits de convalidació o, per contra, cal complementar-lo.

Bibliografia i recursos d'informació

Referències generals

1. Ferrer, V., Carmona, M. y Soria, V. (eds.) (2012). *El Trabajo de Fin de Grado. Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores*. McGrawHill.
2. Icart Isern, M. T. y Pulpón Segura, A. M. (Coords) (2012) *Cómo elaborar y presentar un proyecto de investigación, una tesina y una tesis*. Universidad de Barcelona.
3. Jara Casco, E. (1999). La selección del título en el artículo científico. *Revista Cubana de Medicina General Integral*, 15(3), 342-345.
4. Morales-Castillo, J. D., Barrientos-Jiménez, M., León-Cardona, A.G. (2014). ¿Cómo hacer del título de un artículo un anzuelo para lectores? *Investigación en Educación Médica*, 3(11), 169–171.

Referències tipologia revisió sistematizada

1. Arksey, H. y O'Malley, L. (2005) Scoping studies: towards a methodological framework, *International Journal of Social Research Methodology*, 8, 1, 19-32.
2. Armstrong, R., Hall, B.J., Doyle, J. y Waters, E. (2011). Cochrane update. "Scoping the scope" of a Cochrane review. *Journal of Public Health*, 33, 147-150.
3. Biblioteca Ciències de la Salut. (2019). BiblioGuies: Revisions Sistemàtiques [Internet]. [citado 2019 Sep 12]. Available from: <https://biblioguies.udl.cat/c.php?g=668225&p=4740479>
4. Davis, K., Drey, N. y Gould, D. (2009). What are scoping studies? A review of the nursing literature. *International Journal of Nursing Studies*, 46(10), 1386–400.
5. Grant, M.J. y Booth, A. (2009). A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information & Libraries Journal*, 26(2), 91–108.
6. Levac, D., Colquhoun, H. y O'Brien, K.K. (2010). Scoping studies: advancing the methodology. *Implementation Science*, 5, 69-77.
7. Masot, O. y Selva-Pareja, L. (2020). Guía para el desarrollo de una revisión sistematizada de la literatura: metodología paso a paso. [Internet]. [citado 2021 Feb 13]. Available from: <https://www.safecreative.org/work/2011125866714-guia-para-el-desarrollo-de-una-revision-sistematizada-de-la-literatura>
8. Page, M.J., McKenzie, J.E., Bossuyt, P.M., Boutron, I., Hoffmann, T.C., Mulrow, C.D. Shamseer, L., Tetzlaff, J.M., [Akl](#) E.A., Brennan, S.E, Chou, R., Glanville, J., Grimshaw, J. M., Hróbjartsson, A.;

- Lalu, M.M, Li, T., Loder, E.W., Mayo-Wilson, E., McDonald, S.,... David Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *British medical journal*, 372, 71. <https://doi.org/10.1136/bmj.n71>
9. Selva-Pareja, L. y Masot, O. (2020). Guide and information manager to carry out your systematic review of the literature [Internet]. [cited 2021 Feb 13]. Available from: <https://www.safecreative.org/work/2011125866721-guia-y-gestor-de-la-informacion-para-llevar-a-cabo-tu-revision-sistemiza-de-la-literatura>
10. [Tricco](#), A. C, [Lillie](#), E. , [Zarin W.](#), [O'Brien](#). K.K. , [Colquhoun](#), H., [Levac D.](#), [Moher D.](#), [Micah D. J.](#), [Peters](#), M.D.J , [Horsley](#), T. , [Weeks](#) , L. , [Hempel](#), S, [Akl](#) E.A., [Chang](#), C. , [McGowan](#), J. , [Stewart](#), L., [Hartling](#), L. , [Aldcroft](#), A. , [Wilson](#), M.G,... [Straus](#), S.E. (2018). PRISMA extension for scoping reviews (PRISMA-ScR): Checklist and explanation. *Annals of Internal Medicine*, 169(7), 467–73.

Referències tipologia Pla de cures

1. Bulechek, G.M., Butcher, H.K. y Mc Closkey, J.C. (2018). *Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)*. (7ª ed.). Elsevier.
2. Carpenito, L. J. (2005). *Planes de cuidados y documentación clínica en enfermería*. McGraw-Hill.
3. Moorhead, S., Swanson E., Johnson, M. y Maas, M.L. (2018). *Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC)*. (6ª ed.). Elsevier.
4. NANDA-International. (2020). *Diagnósticos enfermeros: definiciones y clasificación 2021-2023*. (12ª ed). Elsevier.
5. Pesut, D. J. y Herman, J. (1098). OPT: Transformationg of nursing process for Comtemporany practice. *Nursing Outlook*, 46(1), 29-36.
6. Raile, M. y Marriner, A. (2018). *Modelos y teorías en enfermería*. (9ª ed.). Elsevier.
7. Román, A. Guías clínicas, vías clínicas y protocolos de atención. (2012). *Medwave*, 12(6): e5436.
8. Tirado, G., Hueso, C., Cuevas, M., Montoya, R., Bonill, C. y Schmidt, J. (2011). Cómo escribir un caso clínico en Enfermería utilizando Taxonomía NANDA, NOC, NIC. *Index Enfermería*, 20 (1-2), 111-115. <http://dx.doi.org/10.4321/S1132-12962011000100023>
9. Sánchez-Ancha, Y., González-Mesa, F.J., Molina-Mérida, O. y Guil-García, M. (2011). Guía para la elaboración de protocolos. *Biblioteca Lascasas*, 7(1). Disponible en <http://www.index-f.com/lascasas/documentos/lc0565.php>

Referències tipologia Programa d'Educació per a la Salut

1. Bartholomew Eldredge, L.K., Markham, C.M., Ruiter, R.A.C., Fernández, M.E., Kok, G. y Parcel, G.S. (2016). *Planning Health Promotion Programs: An Intervention Mapping Approach*. (4ª ed.). Jossey-Bass.
2. Gómez, S.F., Selva, L., Martínez, M. y Sáez, S. (2016). *Educación para la Salud: elabora un programa en 8 etapas*. Culbuks E.
3. Green, L.W. y Marshall, W.K. (1999). *Health Promotion and Planning: An Educational and Environmental Approach*. (4ª ed.). Mayfield Publishing Co. - Mountain View, CA.
4. Pérez Calvo, R.M. y Sáez Cárdenas, S. (2004). *El grupo en la promoción y Educación para la Salud*. Editorial Milenio.
5. Sáez, S., Font, P., Pérez, R. y Marqués, F. (2001). *Promoción y Educación para la Salud: conceptos, metodología, programas*. Editorial Milenio.
6. Soto, P., Masalan, P. y Barrios, S. (2018). La Educación en Salud, un elemento central del cuidado en Enfermería. *Revista Médica Clínica Las Condes*, 29(3), 288-300. <https://doi.org/10.1016/j.rmcl.2018.05.001>

Referències tipologia Projecte de recerca

1. Argimon, J.M. y Jimenez, J. (2019). *Métodos de investigación clínica y epidemiológica* (5ª ed.). Elsevier.
2. Burns, N. y Grove, S.K. (2019). *Investigación en enfermería. Desarrollo de la práctica enfermera basada en la evidencia*. (7ª ed.). Elsevier.
3. Castro, M. y Simian, D. (2018). La enfermería y la investigación. *Revista Médica Clínica Las Condes*, 29 (3), 301-310.
4. Hernández-Sampieri, H. y Mendoza Torres, C.P.M. (2018). *Metodología de la investigación: las rutas cuantitativa, cualitativa y mixta*. McGrawHill.
5. Sáez, S., Martínez. M. y Torres, C. (2015). *Educación para la Salud: aportaciones multidisciplinarias a la formación e investigación*. Milenio.

Referències tipologia Innovació assistencial

1. Retolaza-Eguren, I. (2010). Teoría de Cambio. *Un enfoque de pensamiento-acción para navegar en la complejidad de los procesos de cambio social*. PNUD e Instituto Humanista de Cooperación al Desarrollo (HIVOS).
2. Camacho, H., Cámara, L., Cascante, R., y Sainz, H. (2001). *El Enfoque del marco lógico: 10 casos prácticos. Cuaderno para la identificación y diseño de proyectos de desarrollo*. Fundación CIDEAL.
3. Àrea de Desenvolupament Professional i Relacions Institucionals (2021). *Guía Básica de creación de centros, consultas y servicios de FISIOTERAPIA*. Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya. Catedra Emprenedoria de la UdL: Treball fi de Grau: <http://www.catedraemprenedoria.udl.cat/?q=ca/activitats-formacio/treball-final-de-grau>
4. Javalera, M., Pons, E., et al (2019). Hacia la excelencia en gestión hospitalaria. Un modelo de gestión estratégica. *Journal of Healthcare Quality Research*, 34(3):148-153. <https://doi.org/10.1016/j.jhqr.2019.02.005>
5. Cepeda, J.M. (2018). Innovación tecnológica y salud digital. SalusPlay. ISBN: 978-84-16861-82-8
6. Marcet, X. (2017). La innovación está en la mirada. La Vanguardia. <https://www.lavanguardia.com/economia/management/20170928/431610988983/innovacion-mirada.html>
7. Domínguez, C. (Coord), Busquets, M., Cuxart, N., et al. (2020). Ética del cuidado, innovación inclusiva y calidad asistencial. Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona.
8. Fernández, J.M. (2020). Innovación sanitaria para salir reforzados de la crisis de la COVID-19. Hiris.
9. Thomas, H., Bortz, G. y Garrido, S. (2015), Enfoques y estrategias de desarrollo tecnológico, innovación y políticas públicas para el desarrollo inclusivo, Documento de trabajo IESCT-UNQ N° 1, Bernal: IESCT-UNQ. Disponible en: <http://iesct.unq.edu.ar/images/docs/Thomas-Bortz-Garrido-Enfoques-y-estrategias-de-IID.pdf>
10. González, J., García, L., Caro C, Romero, N (2014). Estrategia y cultura de innovación, gestión de los recursos y generación de ideas: prácticas para gestionar la innovación en empresas. *Revista científica Pensamiento y Gestión*, 36:1-27.
11. Terán Rosero, G.J., Mora Chuquer, E.J., Gutiérrez Villarreal, M.dR., Maldonado Tapia, S.C., Delgado Campaña, W.A., & Fernández Lorenzo, A. (2017). Gestión de la innovación en los servicios de salud pública. *Revista Cubana de Investigaciones Biomédicas*, 36(3).